

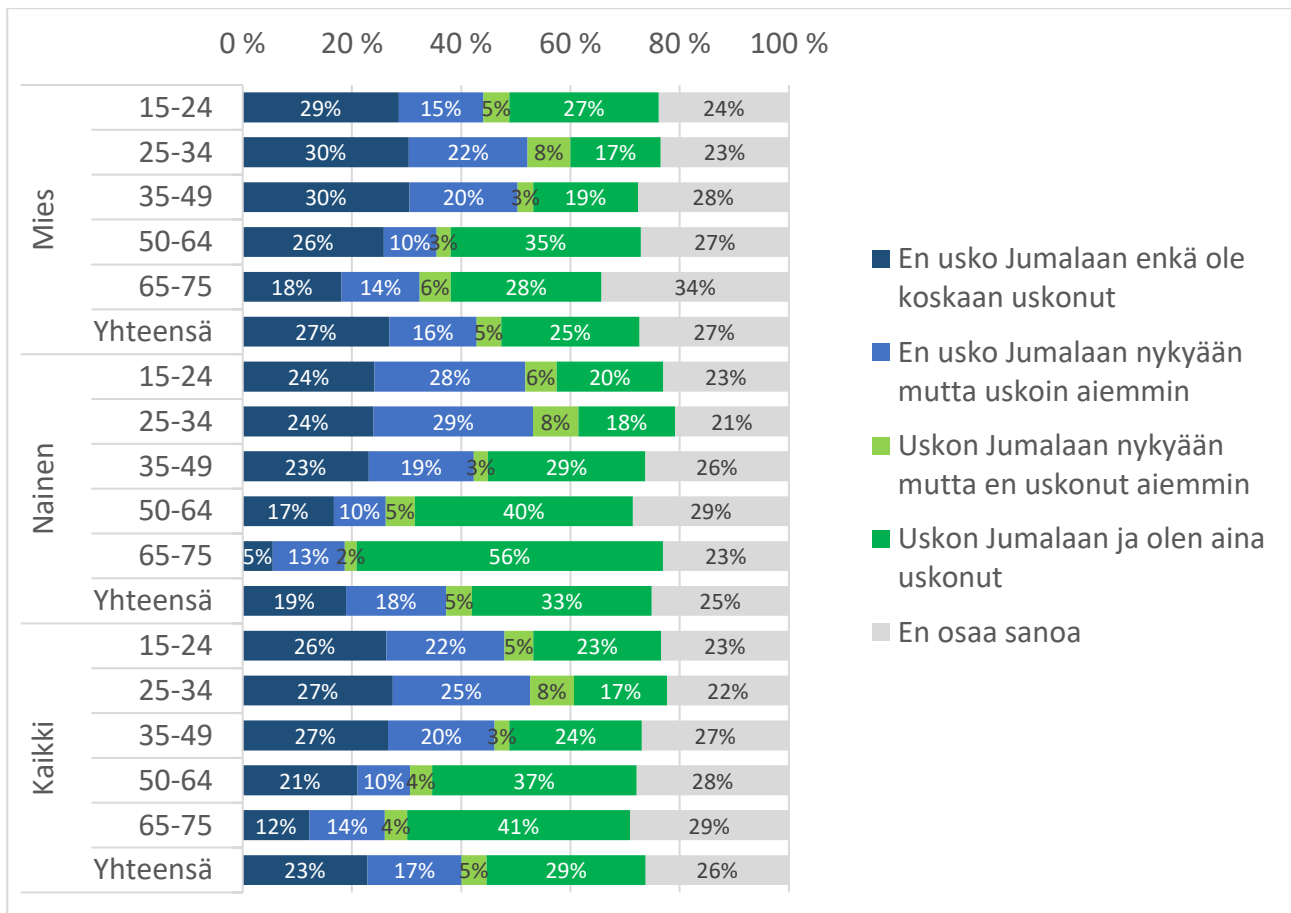

Nuorten aikuisten suhde uskontoon muuttuu entistä herkemmin

Suomalaisten uskonnollisuutta kartoittaneesta tuoreesta kyselytutkimuksesta käy ilmi, että alle 35-vuotiaiden suomalaisten keskuudessa suhde uskontoon on voimakkaassa muutoksessa. Erityisen selkeästi muutos näkyy 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä. He kuuluvat niin kutsuttuihin millenniaaleihin tai Y-sukupolveen, joilla nimityksillä kutsutaan 1980-luvun alun ja 1990-luvun puolivälin välisenä aikana syntyneitä.

Kansainvälisen ISSP (International Social Survey Programme) -kyselyn Suomea koskeva osuus kerättiin syys-joulukuussa 2018. Kyselyn teemana oli uskonto ja siihen vastasi 1 229 15–74-vuotiasta suomalaista.

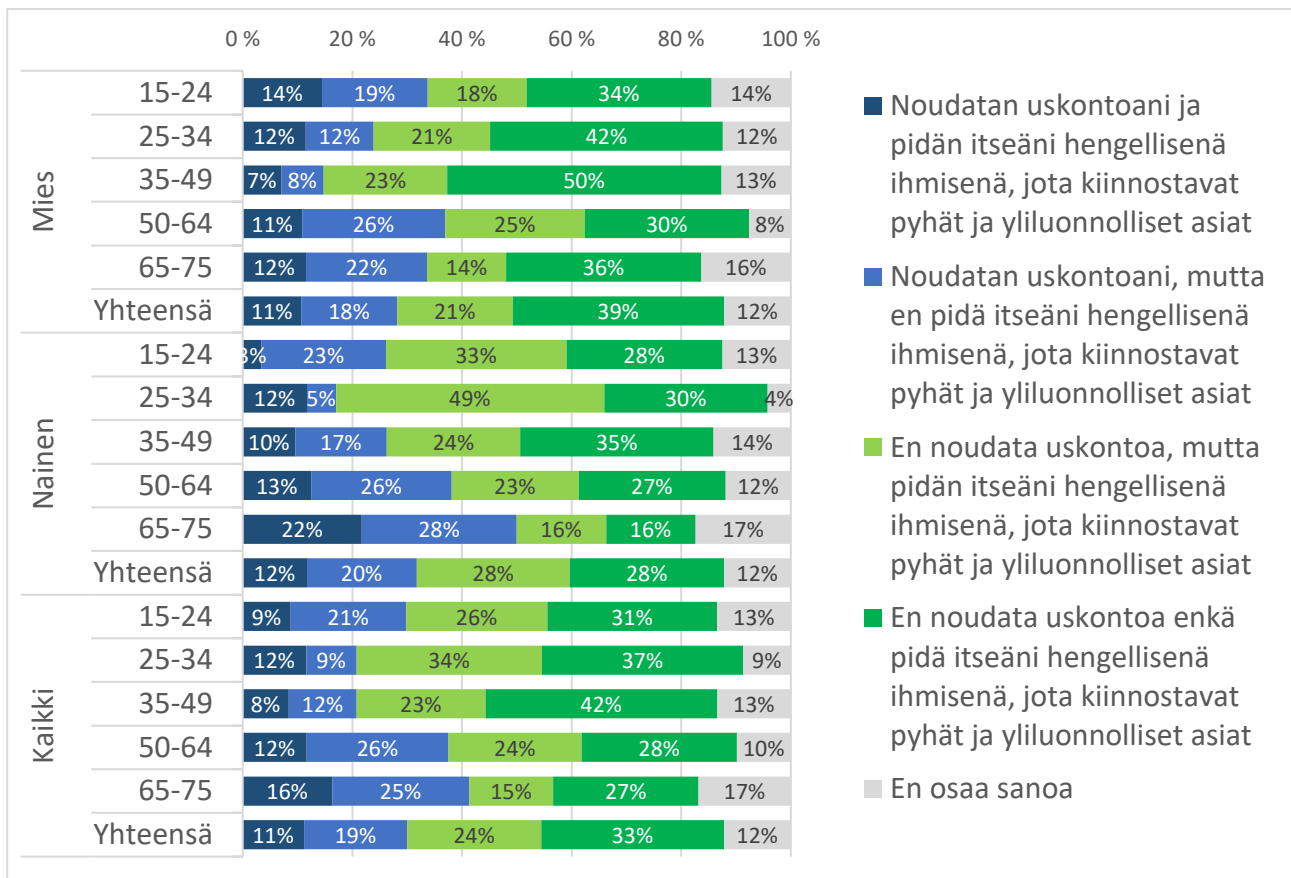
Kuvio 1. Jumalauskon muutokset iän ja sukupuolen mukaan. ISSP 2018.

Kyselyn tuloksista ilmenee, että 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä on kaikkein eniten vastaajia, jotka ilmoittivat jumalauksensa muuttuneen suuntaan tai toiseen. Tämän ikäryhmän naisista 29 prosenttia ja miehistä 22 prosenttia ilmoitti luopuneensa jumalauksesta. Molempien sukupuolien edustajista 8 prosenttia puolestaan ilmoitti alkaneensa uskoa Jumalaan. Sitä vastoin vanhemmissa ikäryhmissä vastaavat muutokset kumpaankin suuntaan olivat huomattavasti harvinaisempia.

Jumalauksesta luopuneiden suurempi osuus kertoo nopeasta maallistumisesta nuoremmissa ikäryhmissä. Erityisesti naisten keskuudessa on kuitenkin nähtävissä myös lisääntyneitä kiinnostusta hengellisiin ja henkisiin asioihin. Uskonnosta etääntymisen ohella kasvua on nähtävissä myös siinä ryhmässä, joka ilmoitti, ettei noudata uskontoa, mutta pitää itseään hengellisenä ihmisenä. Tämä ryhmä on kasvanut erityisen voimakkaasti 25–34-vuotiaiden naisten keskuudessa. Heistä puolet (49 %) identifioitui uskonnosta etääntyneiksi, mutta hengellisiksi ihmisiksi, joita kiinnostavat pyhät ja yliluonnolliset asiat.

Kuvio 2. Uskonnollisuus ja hengellisyys iän ja sukupuolen mukaan. ISSP 2018.

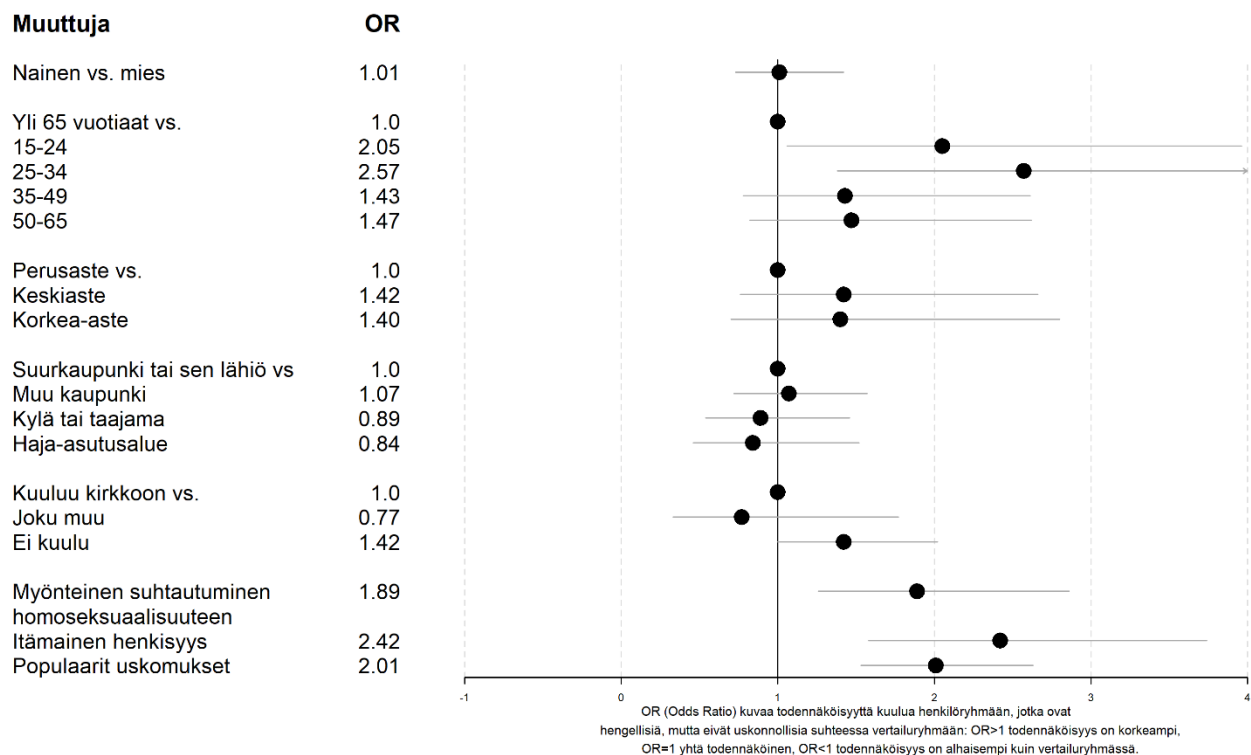
Tarkasteltaessa eri taustatekijöiden itsenäistä vaikutusta hengellisten ja ei-uskonnollisten ryhmään kuulumiseen, ikä nousi esiin tärkeänä selittävänä tekijänä. Todennäköisyys kuulua tähän ryhmään oli noin 2,5-kertainen ikäryhmässä 25–34-vuotiaat ja yli kaksinkertainen 15–24-vuotiaiden keskuudessa, kun heitä verrattiin vanhimpaan ikäluokkaan.

Erityisesti morali- ja arvokysymyksillä oli merkittävä vaikutus ihmisten identifioitumisessa suhteessa uskontoon. Ne vastaajat, jotka esimerkiksi hyväksyivät samaa sukupuolta olevien parisuhteet, kuuluivat muihin verrattuna lähes kaksinkertaisella todennäköisyydellä hengellisten mutta uskonnosta etääntyneiden

ryhmään. Hengelliseksi ja uskonnosta etäänntyneiksi identifioituminen oli myös jossain määrin todennäköisempää uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien joukossa. Koulutuksella ja asuinpaikalla sen sijaan ei ollut merkitystä.

Odotusten mukaisesti itämaiset uskomukset, kuten jälleensyntymisusko, ennustivat hengellisyyteen identifioitumista. Myös populaarit uskomukset, kuten usko henkiparannukseen, ennustamiseen, astrologiaan tai amuletteihin, kasvattivat todennäköisyyttä kuulua hengelliseksi identifioituvien ryhmään.

Kuvio 3. Logistinen regressiomalli tekijöistä, jotka vaikuttavat todennäköisyyteen (riskisuhde) kuulua hengellisten, mutta ei-uskontoa noudattavien ryhmään. ISSP 2018.

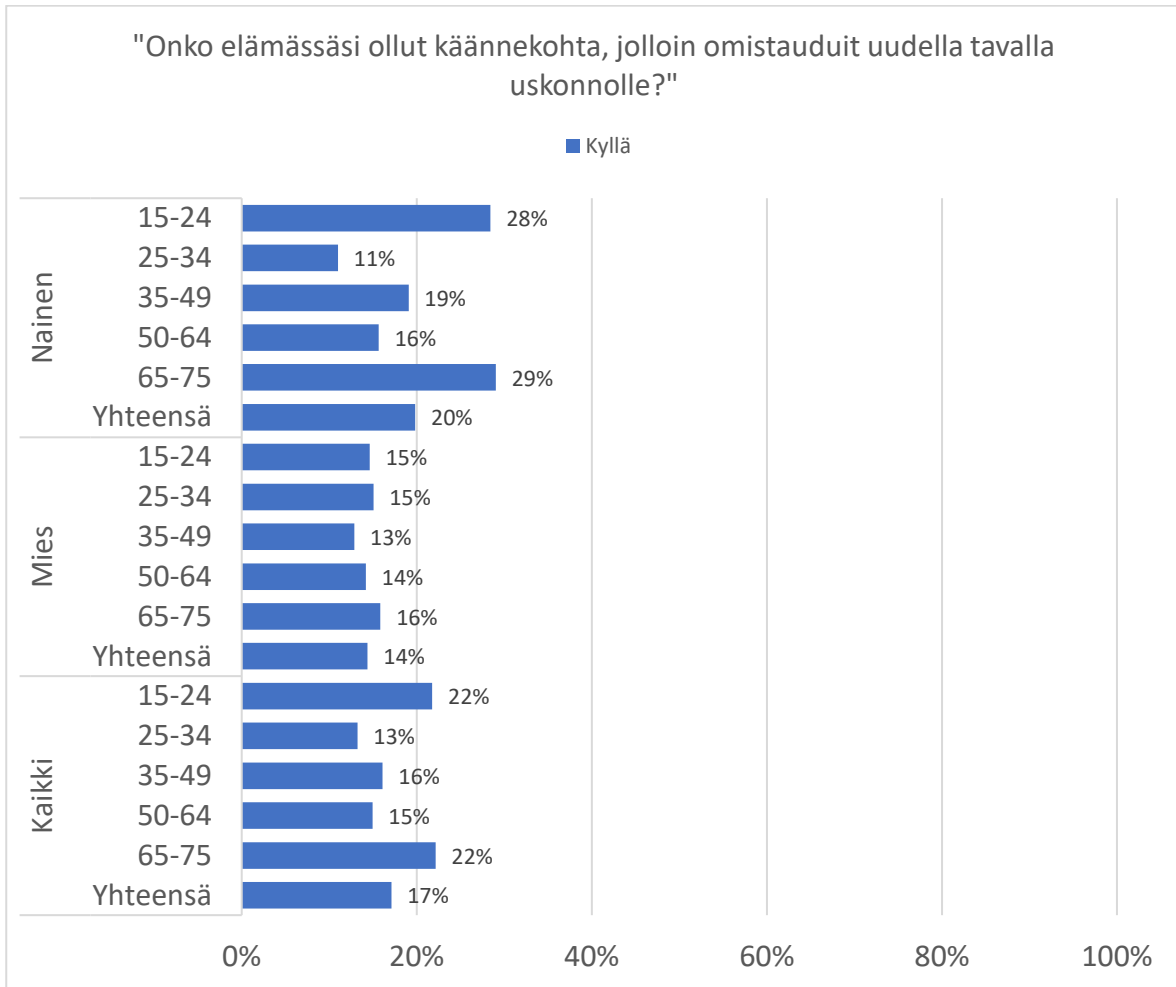

Kiinnostus uskontoa kohtaan ei etäänntymisestä huolimatta näytä heikenneen kaikkein nuorimmissa ikäryhmissä. 15–24-vuotiaista keskimääräistä useampi, yli viidesosa (22 %), ilmoitti, että heillä on ollut elämässään käännekohta, jolloin he ovat omistautuneet uudella tavalla uskonnolle. Nuorista naisista näin ilmoitti 28 prosenttia, kun vastaava luku kaikista suomalaisista oli 17 prosenttia.

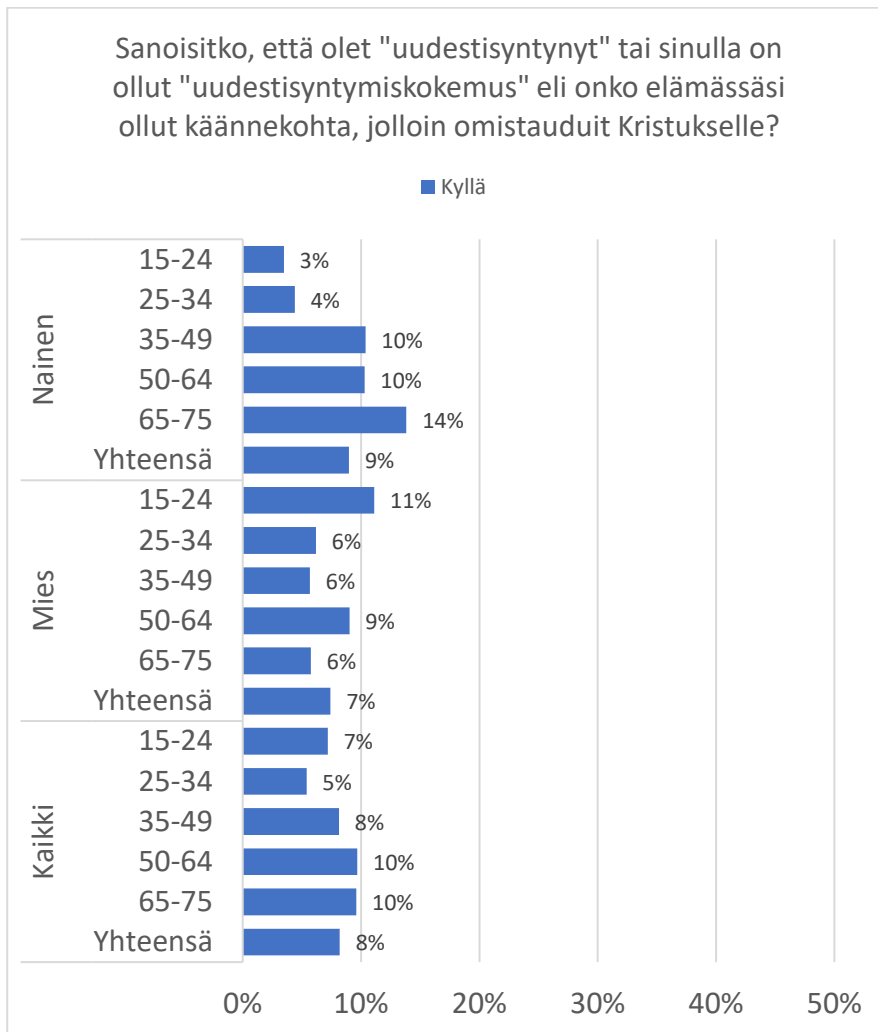
Sen sijaan kristillisestä uudestisyntymiskokemuksesta todistaa entistä harvempi nuori nainen. Kun keskimäärin vähän alle joka kymmenes (8 %) suomalaisista ilmoitti jossain vaiheessa elämänsä omistautuneensa Kristukselle, alle 35-vuotiaista naisista näin ilmoitti noin neljä prosenttia vastaajista. Sen sijaan 15–24-vuotiaiden miesten ikäryhmässä keskimääräistä useampi, noin 11 prosenttia vastaajista, ilmoitti omistautuneensa Kristukselle.

Nämä havainnot kertovat siitä, että nuorissa ikäryhmissä suhde uskontoon on yhä herkkäliikkeisempää ja siihen vaikuttavat aikaisempaa enemmän yksilön omat arvostukset ja elämäntilanne. Vaikka kotitausta on edelleen vahva uskonnollisuutta selittävä tekijä, yksilölliset elämäkokemukset ja arvomaailma suhteessa uskonnollisiksi miellettyihin arvoihin vaikuttavat siihen entistä enemmän.

Kuvio 4. Elämän käännekohtan myötä uskonnolle omistautuneiden osuudet iän ja sukupuolen mukaan. ISSP 2018.

Kuvio 5. Elämän käännekohtan myötä Kristukselle omistautuneiden osuudet iän ja sukupuolen mukaan. ISP 2018.

ISSP (International Social Survey Programme) on maailmanlaajuinen yhteiskuntatieteellinen vertailututkimusohjelma, joka perustuu vuosittaiseen aineistonkeruuseen osallistujamaissa. Tällä hetkellä ohjelmaan kuuluu 43 jäsenmaata eri puolilta maailmaa. ISSP-aineistonkeruu alkoi vuonna 1985, ja Suomi liittyi mukaan vuonna 2000.

Vuoden 2018 tutkimuksen teemana oli uskonto ja sen kohderyhmänä olivat 15–74-vuotiaat Suomen asukkaat. Tilastokeskus keräsi tiedot internet- ja postikyselyllä syys-joulukuun aikana. Vastaajia oli 1 229, vastausprosentti oli 38 ja virhemarginaali $\pm 2,8$ prosenttiyksikköä. Aineisto on painotettu iän, sukupuolen, kielen ja asuinalueen suhteen väestöä edustavaksi.

ISSP:n suomalaiset jäsenorganisaatiot ovat Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellinen tiedekunta sekä Tilastokeskuksen haastattelu- ja tutkimuspalvelut -yksikkö. Aineistojen arkistoinnista vastaa Saksan tietoarkisto GESIS.

Vuoden 2018 aineistonkeruun suomalaiset vastuhenkilöt olivat professori Harri Melin (Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö, Tampereen yliopisto), yliopistonlehtori dos. Sami Borg (Johtamisen ja talouden tiedekunta, Tampereen yliopisto), johtaja Helena Laaksonen (Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto), sekä yliaktuaarit Anna-Riikka Aarnio ja Juhani Saari, (Tilastokeskus).

Lisätietoja: Kimmo Ketola, Kirkon tutkimuskeskus (p. 040 5701166, kimmo.ketola@evl.fi).